

Tednik

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje

št. 31

PTUJ, 5. avgusta 1966

Cena: 0,4 ND, 40 SD

Letnik XIX

Ob 8. avgustu - občinskem prazniku 1966

Občani ptujske občine praznujemo letos že osmič svoj občinski praznik v spomin na herojsko borbo prvih partizanov, ki so v ptujskem okolišu padli za svobodo. 8. avgusta leta 1942 so se pri Mostju spopadli z desetkrat močnejšimi nemškimi fašističnimi okupatorji, borcev Slovenjegoriške čete. Ta spopad pomeni prelomnico v razvoju narodnoosvobodilnega boja v tem predelu Štajerske. Kljub strahovitemu terorju gestapovskih krunikov plamen vstaje v teh krajinah ni ugasnil. Vedno novi borce so vstopali v vrste partizanskih enot na Pohorju, na Kozjanskem in drugod po vsej naši širni domovini. Neizprosno se je nadaljeval boj za dokončno nacionalno in socialno osvobodenje in lepo prihodnost slovenskega naroda.

Iz spominov MIMA KOVAC-ZUPANČIČ (Barčke), ki so objavljeni v Ptujskem zborniku II (1962), povzemamo nekaj podatkov o ustanovitvi in delovanju Slovenjegoriške čete do njenega tragičnega boja v gozdiku Laze pri Mostju dne 8. avgusta 1942.

Spomladan 1942 je pokrajinski komite KP za Štajersko postal v Ptuj Mimo Kovac-Barčko z mogo, da na tem terenu s pomočjo domačih aktivistov počasi razmah narodnoosvobodilnega gibanja. V sodelovanju s prvimi komunisti, predvsem z Jožetom Lackom in Francem Osojnikom, so bili ustvarjeni pogoji za ustanovitev prve partizanske skupine v ptujskem okolišu. V ptujski okoliši je bilo dovolj revolucionarne mladine, ki je komaj čakala prve priložnosti in na poziv, da bi šla v partizane.

Ptujski okrajni komite KP se je z vsemi silami posvetil nalogi, da izbere najbolj predane in zavedne fante za prve borce. To so bili predvsem člani SKOJ. To organizacijo komunistične mladine je takrat vodila vmeta in bojevita skojevka KAVČEVIČ ANICA, ki je pozneje postala žrtev fašističnih klavev. Prvi borce so bili bratje Reš - Kostja, Vinko in Mirko iz Vintarove pri Destrniku; Lojze Zavec, delavec, in takrat še dijak Zvonko Sagadin, oba iz Ptuja. Pričeli so zbirati orožje in pridobivati zanesljive in predane Slovenjegoričane, da so nudili partizanom prvo zavetje.

Prvi komandant te male partizanske čete je bil Vinko Reš, pri politkomisar pa Zvonko Sagadin. Franc Osojnik, ki je bil pravtno predviden za ko-

mandirja čete, je začasno še ostal kot legalni politični dealec na terenu, vendar je odgovarjal pri ptujskem okrajnem komiteju za to prvo partizansko borbeno skupino. Njeno dejavnost je v prvem času usmerjal ptujski okrajni komite KP, pozneje pa so borce tudi sami predlagali ali pa kar izvedli določene akcije. Napolnili so nemške žandarmerske postaje in patrolje, prežali na cestah na gestapovce, obiskovali izdajalce, izvajali sabotажne akcije in se vsak čas pojavljali tam, kjer so jih nemški fašisti najmanj pričakovali. Prvi je opazil nevarnost Kramberger in je zato naglo prebudil speče tovariše. Povelje se je glasilo: boj in poskus preboja obrača proti Pesnici. Nemci so bili že tako blizu, da so opazili vsak premik. Vnela se je neenaka borba. Prvi je padel Franc Kramberger, nato pa še brata Vinko in Kostja Reš in Alojz Zavec. Dve uri in pol se je partizanska četica upirala pritisku Nemcev, žal pa so se rešili le trije, in to Lacko, Osojnik in Mirko Reš.

Nemci so besneli, ker teh ni bilo med mrtvimi in ranjenimi bori. Ranjenega Lacka so Nemci čez nekaj dni zaradi izdajstva živega ujeti. Zaradi nečloveškega mučenja je Lacko 18. avgusta 1942 v ptujskih zaporih preminil. Njegovo hrabra smrt nam bo ostala sve-

tel spomin na tiste čase, ko je slovenski narod bojeval najbolj krvavo bitko za svoj obstoj.

Mirko Reš ni mogel prebolebiti izgube svojih dveh bratov. ostal je brez domačije, brez bojnih tovarišev in se je zato odločil za prostovoljno smrt.

Osojnik je boj za svobodo nadaljeval v Pohorskem batallionu. Nekaj mesecov po tragediji v Mostju je izkrevavel tudi sam zaradi izdaje.

Nemci so sicer trenutno triumfirali, a ne za dolgo. Niso mogli uničiti vsega, kar so zasejali Lacko, Osojnik, bratje Reš in drugi borce Slovenjegoriške čete. Plamen vstaje se je širil in plamtel vedno bolj.

Ko se spominjam teh žrtev za svobodo, nam naj bo spomin naanje istočasno tudi opomin, kako moramo varovati s krovjo priborjeno bratstvo in enotnost jugoslovenskih narodov. Letos mineva 24 let od boja v Mostju, ki se ga bomo vedno spominjali z globokim spoštovanjem do prvih žrtev, ki so nesrečno padle za našo svobodo. R. I.

SKUPSCINA OBČINE PTUJ VABI OBČANE NA PROSLAVO V POČASTITEV

občinskega praznika 8. avgusta

PROGRAM PRIREDITEV:

v soboto, dne 6. avgusta 1966
ob 16. uri otvoritev prenovljene arheološke zbirke Pokrajinskega muzeja v Ptiju v dominikanskem poslopju — Muzejski trg 1

v nedeljo, dne 7. avgusta 1966
ob 5. uri odhod parole po potek Sloveniajegoriške čete iz pred spomenika heroja Jožeta Lacka na Slovenskem trgu; sodelujejo člani Planinskega društva Ptuj in člani ZZB NOV občine Ptuj

ob 7. uri start spretostnega tekmovanja mopedistov na proggi Ptuj-Mostje-Dornava-Gorišnica; start pred zgradbo skupščine občine Ptuj, Srbski trg 1. Prijave sprejema AMD Ptuj in AMD Kričevce.

ob 8. uri start turistične kolesarske dirke na proggi Spuhla-Gorišnica; start pred spomenikom padlih kurirjev NOV. Prijave sprejema občinska zveza za telesno vzgojo Ptuj.

ob 9. uri slavnostna seja skupščine občine Ptuj v Zadružnem domu v Gorišnici

ob 10. uri osrednja proslava in
ODKRITJE SPOMENIKA PADLIM BORCEM NOV V GORIŠNICI
Sodelujejo kulturne skupine iz Gorišnice in godba na pihala DPD »Svoboda« iz Ptuja

Po proslavi bo v Gorišnici prosta zabava.
Udeležite se proslave v Gorišnici v čim večjem številu. Vozili bodo posebni avtobusi z avtobusne postaje v Ptiju od 9. ure dalje.

PARTIZANSKO SLAVJE V GORIŠNICI

V nedeljo, 7. avgusta, bomo v Gorišnici proslavljali občinski praznik občine. Osrednja proslava bo ob odkritju spomenika NOB ob 10. uri. (Ptuj).

Po odkritju bo velika vrtna prireditev — veselica pri gasilskem domu in v Jankovem ograju. Kdo ima se v spominu partizanska slavlja in partizanske taborne ognje, naj se udeleži le-tega tudi v nedeljo, ko bo lahko ob zvokih stare, dobre kmečke harmonike in klarineta ter ob pečenem odobjku obujal spomine na tiste težke dni pred 25 leti.

Ce vas spomnimo na svež kmečki kruh, gibanice in vse druge posebnosti ter dobrote, vam gotovo ne bo žal, če si jih boste privočili v nedeljo v Gorišnici.

Za zabavo in razvedrilo ter ples bo skrbel ansambel Toneta Kmetca iz Ptuja. Sodelovala bosta znana pevca, ki bosta posebno mladini pela vse vrste popevk.

Poseben slavnostni poudarek bo prispevala godba na pihala DPD Svoboda iz Ptuja.

K odkritju spomenika in na veselico vabimo vse občane občine Ptuj.

Vabita KO ZZB NOV in SZDL Gorišnica

Občanom ptujske občine ob njenem prazniku iskreno čestitamo ter jim želimo mnogo novih uspehov pri graditvi socialistične družbe in visoko razvitega gospodarstva

Skupščina občine

Občinski komite ZK

Občinski odbor SZDL

Občinski sindikalni svet

Občinska zveza združenj borcev NOB

Občinski komite LMS

Občinska zveza Svobod in prosvetnih društev

Občinska gasilska zveza in ostale organizacije in društva v občini PTUJ

Občani ptujske občine,
udeležite se prireditev ob občinskem prazniku!

80 let dela gasilskega društva Lovrenc na Dravskem polju

Leta 1886 so vaščani Lovrenca doživel veliko katastrofo. Sredi vasi je nastal požar, ki ga je povzročila petletna delnica, ki je sama postala žrtev ognjenih zubljev. Požar se je z bliskovito naglico širil, kar je razumljivo, saj so bile takrat že vse hiše krite s slamo in tako je požar zajel v nekaj minutah 31 stanovanjskih in gospodarskih poslopij in jih skoraj do tudi upepelil. Zraven človeške žrtve je požar uničil ogromno pohištva, gospodarskega orodja, voz in žita v kačah ter nekaj živine in svinj. Po tej veliki katastrofi so vaščani Lovrenca začeli razmišljati, kako bi se postavili v bran pred ognjem. Na pobudo Stefana Vuka, kovaškega mojstra v Lovrenču, je bil sklican vaški sestanek, na katerem so ustavnovili gasilsko društvo. Prvi načelnik je bil Stefan Vuk. Ustavnovitelji društva so pri kapljici vina v gostilni Finžgar potrdili ustavnovitev društva, kar nazorno prikazuje ohranjena fotografija. To so bili: Stefan Vuk, Janez Finžgar, Janko Urbas, Anton Lenart, Anton in Franc Predikaka, Jakob Strmšek in Jožef Frank. Ob ustavnovitvi le-

ta 1886 si je društvo postavilo leseni gasilski dom na mestu, kjer je danes šolska drvarnica. Nabavili so si brizgalno na dveh kolesih, v katerem so donašali vodo z vredom. S tako primitivnim orodjem je društvo delalo do leta 1904. Ker so bili požari na Dravskem polju vse pogosteji in ker s tako primitivnim orodjem ni bilo zadostnega uspeha, so začeli razmišljati, kako bi se postavili z boljšim orodjem ognju v bran. Na pobudo Jakoba Tumpeja, ki je takrat postal načelnik društva, so začeli z reorganizacijo društva. Postavili so novi gasilski dom, nabavili so ročno brizgalno na konjsko vprego, ki je sama črpala vodo iz vodnjaka. To le danes poseduje gasilsko društvo Pleterje. Nabavili so si delovne oblike, čelade, delovne pasove in nekaj drugega orodja. Tako je članstvo precej storilo za izboljšanje požarnovarnostne službe. S tem orodjem je društvo delalo do leta 1945. Mlajši člani so namreč sklicali takrat izredni zbor, na katerem je dobil stari odbor razrešenico in bil izvoljen novi. Ta je pritegnil v gasilske vrste vso moško in žensko mla-

dino in tako začel s pomlajevanjem članstva. Društvo je posevovalo zraven ročne tudi motorne brizgalne, ki je bila nabavljena za časa okupacije in ki jo društvo še danes uporablja.

Leta 1947 si je društvo nabavilo iz lastnih sredstev tovorni avtomobil, ki je služil za prevoz gasilcev in orodja na požarišča. Ker je bil stari gasilski dom premajhen za vse orodje in avto, je članstvo razmišljalo o gradnji novega. Ko so pričeli graditi zadržni dom, je bilo sklenjeno, da bodo v sklopu zadržnega doma gradili tudi gasilski dom. Tako je bil s pozrtvovalnostjo vsega članstva in v veliko pomočjo vodje gradnje Ludvika Strela gasilski dom slavostno odprt 1951. leta.

Društvo je bilo iz leta v leto vedno bolj agilno, saj je v letu 1953 prvo v takratnem ptujskem okraju razvilo društveni prapor. Društvo je hitelo daleč naokoli izven svojega rajona na požarišča, zato je stari avtomobil polnomna odpovedal. Nekaj časa je bilo društvo brez prevoznega sredstva, zato je okrajna gasilska zveza Maribor dodelila društvu v letu 1959 spet star gasilski avto, ki je služil svojemu namenu do leta 1964. Tega leta si je društvo kupilo iz lastnih sredstev avtobus pionir, ki še danes služi svojemu namenu. Društvo je v 80 letih delovanja gasilo 187 požarov.

Po drugi svetovni vojni je obvarovalo imetja za 64 milijonov starih dinarjev. Eno izmed najbolj uspešnih akcij je društvo izvedlo na požarišču v trgovini KZ Lovrenc v letu 1956. Iz takrat nepojasnjene vzrokov je nastal požar v pisarni poslovodja tik za policami trgovine. V trgovini je bilo mnogo različnega blaga — gume, maščob in petroleja. Ker ogenj ni imel zraka, je v trgovini samo tlelo. Manjkalna je še samo malenkost, pa bi se vnel petrolej in nesreča bi bila neizbežna: ves zadržni dom bi postal žrtev plamenov. Člani so v nekaj minutah zadušili notranji požar in tako obvarovali po takratnih cenah šestmilijonsko premoženje.

Iz velikem požaru v Zgornjih Pleterjih v letu 1934 je član Janez Murko rešil iz goreče hiše mater z dvema otrokoma, ki bi vse bili žrtev ognja. Ne samo ure, dneve in noči so člani društva žrtvovali v prid bližnjega v nesreči. Ne hitijo pa samo na požarišča in ob drugih elementarnih nezgodah. Udejstvujejo se tudi na kulturno prosvetnem in športnem polju. Ob 80-letnici obstoja društva bodo prejeli za dolgoletno sode-

PREDSEDNIK KP BELGIJE V PTUJU

V ponedeljek, 1. avgusta 1966, je popoldne obiskal Ptuj predsednik komunistične partije Belgije ERNEST BURNELLE s sočredo. Gospod Burnelle je na neuradnem obisku v Sloveniji. Spremljuju ga Janez Hočevar, predsednik organizacijsko političnega zebra skupiščne SR Slovenije; v Ptuj pa sta z njimi prišla še Tone Kropušek, sekretar mestnega komiteja ZKS Maribor, in član sekretariata tega komiteja Jože Florjančič.

V Ptiju sta goste sprejela Branko Bračko, politični sekretar občinskega komiteja ZKS, in Vladimir Vrečko, podpredsednik skupiščne občine Ptuj.

Visoki gost iz Belgije si je s spremstvom ogledal perutinsko farmo in klet obrata »Slovenske gorice« ter nekatere druge znamenitosti. Z obiskom so bili gostje nadvse zadovoljni. Zelo počivalno so se izražali nad tehnično urejenostjo in strokovnim vodenjem obratov, ki so si jih ogledali.

Trgovsko podjetje

MERKUR

PTUJ

V NAŠIH TRGOVINAH

- VELEBLAGOVNICA
- DOM
- TEHNIKA
- OPREMA
- ZVEZDA
- BISERKA
- IDEAL

NUDIMO KVALITETNO BLAGO RENOMIRANIH PROIZVAJALCEV.

OB OBČINSKEM PRAZNIKU ČESTITAMO VSEM OBČANOM PTUJSKE OBČINE.

Delovna skupnost

Trgovskega podjetja na veliko

Panonija

PTUJ

čestita občanom ptujske občine ob občinskem prazniku ter jim priporoča nakup kvalitetnega blaga v svojih trgovinah.

Kolektiv gostinskega podjetja

LETVIŠČE GRAD BJORN

želi občanom ptujske občine ob občinskem prazniku mnogo nadaljnjih uspehov ter priporoča obisk svojih gostinskih obratov.

Clani delovne skupnosti

Dimnikarskega podjetja Ptuj

želijo občanom ptujske občine ob občinskem prazniku mnogo zadovoljstva in novih uspehov.

Kolektiv stavoda

OLGE MEGLIČ, PTUJ

čestita občanom ptujske občine ob občinskem prazniku k doseženim uspehom ter jim želi mnogo novih uspehov.

Delovni kolektiv gradbenega podjetja

GRADNJE PTUJ

iskreno čestita občanom ptujske občine ob občinskem prazniku k doseženim uspehom ter jim želi mnogo nadaljnjih uspehov.

GRADIMO IN ADAPTIRAMO TER KONKURIRAMO V KVALITETI IN CENI. — INTERESENTI, PREPŘIČAJTE SE!

ZIVILSKA INDUSTRIJA

PETOVIA

PTUJ

Ob prazniku občine čestitamo občanom k doseženim uspehom ter jim želimo mnogo nadaljnjih uspehov.

Delovna skupnost

Spolne bolnišnice

dr. Jožeta Potrča v Ptaju

čestita občanom ptujske občine ob občinskem prazniku ter jim zagotavlja tudi v bodoče svoje kvalitetno delo.

DELOVNA SKUPNOST PODJETJA

STROJNE DELAVNICE

PTUJ

- čestita občanom ptujske občine ob OBCINSKEM PRAZNIKU k doseženim uspehom ter jim želi mnogo novih uspehov v nadalnjem delu. Ob tej priložnosti obveščamo, da odpiramo v naših delavnicah konec tega meseca servis za vse voila Crvene zastave iz Kragujevca in se za obisk toplo priporočamo.

TE DNI PO SVETU

PO OBISKU U TANTA V MOSKVI

Znova kandidat za glavnega tajnika?

Obisk glavnega tajnika OZN U Tanta v Moskvi je svet pričakoval s posebno pozornostjo. Na letošnjem jesenskem zasedanju generalne skupiščne bodo namreč izvozili novega glavnega tajnika za prihodnja štiri leta.

Združeni narodi kot najvišja svetovna mednarodna organizacija je šla ta leta skozi težke čase, polne preizkušenj. Omenimo nači samo tako imenovano finančno krizo, to je odločitev nekaterih držav (Sovjetska zveza, Francija), da ne bodo plačale svojega deleža za operacije OZN v Kongu, kar so ZDA ocenile in zagrozile, da tudi one ne bodo včetve sodelovali, če ne bodo »saboterje« kaznovani. Potem je bila tu ciprska kriza, vprašanje južnoafriških rasistov v Južnoafriški republiki, vprašanje Rodezije, Vietnama...

Jasno je, da se združeni narodi še niso znebili blokovske barve, četudi so jih nove neodvisne dežele iz Afrike številčno okreplile. Žal se nameči tudi med afriškim svetom pojavljajo težnje, ki jih razpihujeta nekdanje dežele — kolonialne matice. Stališče U Tanta je bilo pri tem zelo težavo, posebno še, ker se osebno zavzema za

edino pravilno politiko miroljubne koeksistence oziroma nevezanosti, ki tudi najbolj ustreza duhu ustanovne listine.

Zato so zamerili Američanom zaradi dosledne politike v Vietnamu v duhu ženevskih sklepov, četudi je predložil svoj kompromisični načrt. V Moskvi so mu zamerili njegovo stališče v času »finančne krize«. In če se dve velesili ne strinjata s kandidatom, je težko prizakovati, da bi na volitvah tudi prodrl.

Vendar je odločitev Moskve za U Tanta ugodna. Sovjetska vlada bo podprla kandidaturo. Pričakujejo, da ZDA »kljub zameri zaradi vietnamskih dogodkov ne bodo nasprotnale U Tantu. Ker bosta kandidaturo podprla tudi ves socialistični in nevezani svet, najbrž to vprašanje ne bo povzročilo, kot se je dogodilo po Hammarskjöldovi smrti, male »ustavne krize«.

V tem pa je tudi jamstvo več, da bo generalna skupiščna laže opravila svojo nalogo, saj ima na dnevnem redu precej vprašanj, ki terjajo rešitve. Trenja okrog novega glavnega tajnika bi namreč odvrzela mnogo dragocenega časa za druge probleme...

Drugi dogodki

Upor v Nigeriji

Ko je general Ironsi prevzel oblast po znanih dogodkih v Nigeriji, je skušal odstraniti poglaviti razlog za majav položaj v tej afriški deželi, tako bogati s surovinami vseh vrst: plemenško razdelitev, ki so jo v državoprávnem pomenu uzaknili s tremi konfederacijami. Tako je odstranil federacijo plemena Hausa na severu države, ki je muslimanska, federacijo plemena Ibu na vzhodu in federacijo plemena Jorubu na zahodu. Namesto tega je uvedel močno osrednjo vlado in skušal nastopiti z nekaterimi reformami.

Toda posebno zaostali del na severu ni teh ukrepov ocenil kot željo po zboljšanju položaja po vsej državi, temveč kot prizadevanja, da bi si pleme Ibu, katerega član je Ironsi in katerega člani že sedaj zavzemajo najuglednejše položaje v državni upravi, v gospodarstvu in prosveti, zagotovilo ves vpliv. Zato je med uporniki v armadi, ki so pred dnevi ujeli predsednika Ironsija in ga verjetno ubili, največ ljudi s severa.

Večina v vrhovnem državnem svetu je že imenovala dosednjega vrhovnega poveljnika podpolkovnika Govona za predsednika. Ta se sedaj pogaja z uporniki. Le-ti so privolili v premirje, če bodo spet uvedli tri konfederacije z velikimi pravicami lokalnih skupščin,

Kaže, da so si hudo v laseh tudi različne mladinske organizacije.

TAP

tovarna avtomobilske opreme

PTUJ

Proizvajamo avtomobilsko opremo in zala-
gamo z njo avtomobilsko industrijo
in potrošnike

Prepričajte se o kvaliteti naših izdelkov

Ob občinskem prazniku želimo občanom
prijetno praznovanje

Montažno podjetje

Elektrokovinar

PTUJ

— Montiramo termoenergetske naprave,
— izdelujemo in montiramo jeklene konstrukcije,
— instaliramo vodovodne napeljave in cetrano
kurjavo ter elektroinstalacije,
— montiramo klimatske in ventilacijske naprave,
— oskrbujemo navedene napeljave.

OBČANOM PTUJSKE OBČINE ŽELIMO OB
OBČINSKEM PRAZNIKU MNOGO NADALJNJIH
USPEHOV.

Ob otvoritvi stalne arheološke zbirke v Pokrajinskem muzeju v Ptiju

Pokrajinski muzej v Ptiju hrani eno največjih arheoloških zbirk v Jugoslaviji, saj je Ptuj eno redkih mest, kjer lahko sledimo skoraj nepreklenjeno naselitev skozi vse arheološka obdobja. Vendar je bilo do sedaj dostopno obiskovalcem le antično kamnito gradivo, razstavljeni v lapidariju muzeja, I. in III. mitrej, ki sta ohranjena pod zaščitnimi stavnami na terenu, na Sp. Hajdini in Zg. Bregu, ter spomeniki, ki so bili že v prvi polovici XIX. stol. vzdiani v Mestni stolp. Vsi ostali drobni predmeti, ki nam ohranjeni v velikem številu pričajo o načinu življenja, verovanja, o umetnostnih hotenjih, obrti, trgovini itd. v posameznih arheoloških obdobjih, pa zaradi pomanjkanja muzeološke primernejše razstavnega prostora niso bili dostopni obiskovalcem. Vse to izredno bogato gradivo je bilo v celoti deponirano in je tako služilo le za preučevanje strokovnjakom. Zato je arheološki oddelek Pokrajinskega muzeja v Ptiju pripravil stalno razstavo drobnega arheološkega gradiva v delu prenovljenega I. nadstropja nekdane dominikanske cerkve. Razstavljeno gradivo predstavlja le izbor tipičnih predmetov materialne kulture posameznih arheoloških obdobjij iz časa od okoli leta 2000 pred našim štetjem do XI. stoletja ter je dopolnjeno z okvirnimi teksti za posamezno obdobje, fotografiskimi povečavami posameznih predmetov ter likovnimi ponazorili.

Najstarejše obdobje, ki je dokumentirano v ptujski okolici, pripada mlajši kameni dobi — neolitu (2000—1800 p. n. e.), je prezentirano z glajenimi in prevrtnimi sekiramimi in kladivi. To so posamezne najdbe, kajti to obdobje še ni sistematično raziskano in do danes še ne poznamo točne lokacije naselbin tega časa. Iz naslednjega zgodovinskega obdobja, iz časa, ko se na naših tleh prvič pojavijo predmeti izdelani iz kovine (1800—1250 p. n. e.), nam o načinu življenja in verovanja govorijo odkriti bronasti grobovi v Turnišču pri Ptiju. Razstavljeni so pridatki skeletnega skrčenega pokopa, glinasti zajemački in vrček ter bronasta okrasna igla. To so predmeti vsakdanje rabe, katere so svojci dali pokojniku za pot v onostranstvo.

Ob koncu bronaste dobe in v začetku starejše železne dobe (1250—750 p. n. e.), v času tako imenovane kulture žarnih grobišč, sta bila okolica Ptuja in Dravsko polje močno naseljena. Vsa ohranjena izredno bogata materialna kultura tega časa je last prvotnih prebivalcev Ilirov, ki so živeli v rodovnih ureditvih v močno utrjenih gradiščih. Razstavljeno gradivo vsakdanje rabe, kot na primer glinaste posode, uteži, bronaste okrasne igle in bronasta šlavanka, so ohranjene priče o načinu življenja domorodnega prebivalstva. Najdeni bronasti meči nam priča o načinu obrambe, realistično oblikovana drobna glinasta plastika (bogato zastopana z najdbami iz Ormoža) pa o likovno izraženih duhovnih predstavah todobnega

ljudstva. To obdobje prikazuje raziskani utrjeni naselbini na Ptujskem gradu in v Ormožu ter todobno grobišče na Sp. Hajdini. V polni starejši železni dobi, v času tako imenovane halštatske kulture (750—300 p. n. e.), Ptuj in okolica, po stanju dosežnih arheoloških raziskovanj, nista bila močno naseljena. Vendar pa to ne more biti trditev, potrebna bi bila še temeljite in sistematična raziskovanja tega obdobja. V majšji železni dobi, v času tako imenovane latenske kulture (300 p. n. e. do n. e.) sta bila Ptuj z okolico zopet močno naseljena. O tem pričajo bogate najdbe iz todobnih grobišč v Formini in Skorbi. Razstavljen je izbor železnih predmetov, grobni pridatki, kot so meči, sulične osti, bojni nož, škarje ter okrasni predmeti, sponke za obliko in zapestnica. Naselbine tega časa niso sistematično raziskane in so večinoma uničene z gradnjami naslednjega zgodovinskega obdobja — antike.

Temu obdobju pripada s pisanim viri in izredno bogatimi najdbami materialne kulture dokumentirano večstotletno življenje pomembnega rimskega legijskega tabora in kasnejšega rimskega provincialnega mesta Poetovia. Razstavljeno gradivo prikazuje izbor predmetov iz vojaškega in civilnega življenja, najdenih na področju Poetovia, tako v okviru naselbine kot tudi v izredno bogatih grobiščih. Vojaško življenje prikazuje bojna oprema rimskega vojaka, sulične in puščične osti, svinčena zrna za prace, noži, deli oklepov ter napisne ploščice z imeni in funkcijami vojakov. Civilno življenje pa je bogatejše dokumentirano, kajti vojaški tabor je v Ptiju obstajal le v teku I. stol.

Način življenja prikazuje bojna oprema rimskega vojaka, sulične in puščične osti, svinčena zrna za prace, noži, deli oklepov ter napisne ploščice z imeni in funkcijami vojakov. Civilno življenje pa je bogatejše dokumentirano, kajti vojaški tabor je v Ptiju obstajal le v teku I. stol.

Razstavljen je tudi izbor rimskega denarja. Verovanje v onostransko življenje pa prikazuje v celoti razstavljen inventar zgodnjega rimskega groba z žganim pokopom. Poleg številnih glinastih posod, v katerih so dali pokojniku v grob hrano, so priložili tudi bronast novec in glinasto svetilko.

Ko so se v drugi polovici VI. stol. v naših krajih naselili Slovani, je bila tradicija antičnega Poetovia kljub številnim tujim plemenom, ki so se tu na svoji

našo ero, medtem ko se je civilna naselbina širila in razvila vse do kasne antike in je preživel, čeprav v mnogo manjšem obsegu, tudi katastrofalni pohod Hunov pod kraljem Attilo (leta 452) ter vse nemire v času presejanja narodov. Praznina naselbinske materialne kulture prikazuje v domačih delavnicah izdelana lončna posoda za vsakdanje uporabljena ter iz zahodnih pokrajini rimskega imperija uvožena boljša namizna posoda, tako imenovana terra sigillata in nigra. Priča živahne trgovine s središčem rimskega imperija so tudi številni steklarski izdelki ter nakitni predmeti iz jantarja, stele in poldragega kamna. Potrebe prebivalstva so dale pogoste za bogat razvoj vsakovrstnih obrti, ki so na naši razstavi prikazani s številnimi izdelki v glini, delno tudi v steklu ter predvsem v kovini. To so razni glinasti modeli za vlijanje drobne plastike in posode z reliefimi okraski ter predvsem oblikovno bogate glinaste in bronaste ojence — rimske svetilke, izdelane v kalupih. Predmeti kovinskih obrti so zastopani z raznimi nakitnimi, kozmetičnimi in kirurškimi predmeti, raznimi obrtiski orodjem ter izdelki posameznih obrti. Razstavljen je tudi izbor rimskega denarja. Verovanje v onostransko življenje pa prikazuje v celoti razstavljen inventar zgodnjega rimskega groba z žganim pokopom. Poleg številnih glinastih posod, v katerih so dali pokojniku v grob hrano, so priložili tudi bronast novec in glinasto svetilko.

Način življenja prikazuje bojna oprema rimskega vojaka, sulične in puščične osti, svinčena zrna za prace, noži, deli oklepov ter napisne ploščice z imeni in funkcijami vojakov. Civilno življenje pa je bogatejše dokumentirano, kajti vojaški tabor je v Ptiju obstajal le v teku I. stol.

Način življenja prikazuje bojna oprema rimskega vojaka, sulične in puščične osti, svinčena zrna za prace, noži, deli oklepov ter napisne ploščice z imeni in funkcijami vojakov. Civilno življenje pa je bogatejše dokumentirano, kajti vojaški tabor je v Ptiju obstajal le v teku I. stol.

Začetek razstave je bil izrazito arheološka akcija. Tako se s tem obdobjem zaključi tudi naša stalna razstavna zbirka, ki je raznovrstni predmeti podaja sliko življenja skozi vse arheološka obdobja Ptuja z okolico.

Otvoritev novo postavljene stalne arheološke zbirke drobnih predmetov bo v počasitev občinskega praznika 6. avgusta ob 16. uri, v I. nadstropju nekdanje dominikanske cerkve.

Z. Subic

Prva proslava ob občinskem prazniku VEČER OB TABORNEM OGNJU V MOŠKANJCIH

Pred dvajsetimi leti je od Dornave do Moškanjca odmevala petem mladinskih delovnih brigad, ki so regulirale reko Pesnico. Daleč je že to. Nekateri so na tiste dni že pozabili, razen tistih mladincev in mladink, ki so leta 1946 na poziv partije in ljudstva prišli iz raznih krajev Slovenije, da bi ukrotili reko Pesnico, ki je stotelet poplavljala rodna polja ptujske ravnine. Danes v teh krajih ni več mladinskih delovnih brigad, toda nedaleč od Dornave v Moškanjcih ob Pesnicami pri letališču, je tabor obveznikov predvojaške vzgoje, v katerega prihajajo mladi fantje, ki so se na primer glinaste posode, uteži, bronaste okrasne igle in bronasta šlavanka, so ohranjene priče o načinu življenja domorodnega prebivalstva. Najdeni bronasti meči nam priča o načinu obrambe, realistično oblikovana drobna glinasta plastika (bogato zastopana z najdbami iz Ormoža) pa o likovno izraženih duhovnih predstavah todobnega

Ob koncu leta 1966, je vladalo v taboru obveznikov predvojaške vzgoje občine Ptuj

v Moškanjcih praznično razpoloženje. Mladinci četrte izmenje so pripravili proslavo 25-letnice vstaje jugoslovenskih narodov in občinskega praznika občine Ptuj. Popoldne sta mladinci obiskala predsednik in podpredsednik Združenja vzevev borcev NOV občine Ptuj, Karel ZMAUC je mladince seznanil z razvojem in pomenom narodno osvobodilne borbe jugoslovenskih narodov in slovenskega naroda. Na posebno zanimiv in prisrčen način je mladincem pripovedoval o boju in življenju partizanov — borcev za svobodo slovenskega naroda. Milan LACKO pa je mladincem pripovedoval o razvoju narodnoosvobodilne borcev na ptujskem področju in o boju Slovenjegorške Lackove čete, ki se je junaska borila v Mostju, v gozdki Laze, 8. avgusta 1942. Mladinci so ju pozorno poslušali in ju nagnadili s topilom priznajem, ki je hkrati potrdilo, kako zelo se zanimala naša mladina za velike dni NOB in ljudske revolucije.

Zvečer, ko se je na zemljo spustila noč, so se mladinci zbrali ob tabornem ognju, da bi se ob njem spominjali borcev, ki

(Nadaljevanje na 5. strani)

Odlomki iz življenja heroja

XIX

Po bitki na Pugledu

Komisar Tomaž je korakal z bitki II. Stajerskega bataljona po bitki na Pugledu na Plešec. Nočni pohod! Marec je bil že skoraj pri koncu. Se je poigraval mrzli, skoraj zimski veter z golimi vejamimi dreves in zibel zeleno smrečje. Dež je komaj opazno rosil. Glavno, da so premagali zimo! Vsak teden je boljše, toplejše vreme! Lažje bodo napadali sovražnika! Ni več snežne odeje, na kateri bi puščali sledi. Lažje življenje jih čaka v partizanskem taborišču. Dušan je zadovoljen tudi s partizanskimi uspehi ob italijanskem napadu. Za Italijane se je zelo slabo končal. V Smarju leži v vrsti 64 italijanskih krst. Odpeljali jih bodo v Ljubljano. Zadovoljstvo je skaljenlo sprito lastnih, čeprav ne številnih žrtv. Jezi te tudi, da so fašisti iz maščevanja za partizanske uspehe na Pugledu požgali kar enači hiš v Lipoglavu in pobili precej živine. Zaprli so tudi dva kmeta. Ljudi hočejo tako prisiliti, da bi ne pomagali ved partizanom. A ne bo jim uspelo! Med ljudimi imajo partizani dobre zaveznike, kremenite znajoče, zavedne Slovence. Ti so pripravljeni na vse, na najhujše. Komisar Dušan-Tomaž se spomni tudi na veliko nalogo, ki čaka II. Stajerski bataljon — po-

hod na Štajersko. Temeljito se bodo morali nanj pripraviti in kmalu odriniti. Za ta pohod bodo potrebone velike priprave tudi na Stajerskem.

Partizani korakajo skoraj molče. Dušan-Tomaž gleda vrsto pogumnih borcev bataljona, ki so v boju pokazali svoje junajske znamenje, ki so ga pridobili v zimskem taborišču. Kako potrebole so bile učne ure, na katerih sta poučevala komandan Stane in komisar Tomaž.

Navzgor in navzdol je vodila pot, po gozdkih mimo polj in travnikov. Dušan-Tomaž gleda vrsto pogumnih borcev bataljona, ki so v boju pokazali svoje junajske znamenje, ki so ga pridobili v zimskem taborišču. Kako potrebole so bile učne ure, na katerih sta poučevala komandan Stane in komisar Tomaž.

Komandan Stane in komisar Tomaž sta bila mnjenja, da bi ustavljeno brigado, ki bi imela večjо udarno moč in bi delovala bolj gibčno in smelo. Obvezljiv je sklep o ustavljivosti prve slovenske brigade.

Minil je prvi dan na Medvedicu. Postavili so šotorje, skuhalo in večerje, čistili orožje, zvečer pa prizgali večerni ogenj, ob katerem so živahnno govorili o bitki na Pugledu. Zapeli so tudi pesem, ki se je porodila v glavi partizana Rajka: »Tam na Pugled gori, tam so hudi bo-

jem. Hkrati je pohvalil najboljšega borca in komandan Franca Rozmana-Staneta. Načinje je pohvalil ves bataljon. Borce je opozoril tudi na to, da bodo morali kaj kmalu razdeliti bataljon v dva bataljona, ker je število partizanov tako naraslo. Na Pugledu se je bojevalo že kar pet čet!

Komandan Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet, Peter Strugar, je pred bojem na Pugledu obiskal bataljon in prikazal naloge, ki stoejo pred njim, predvsem pohod na Stajersko. Pri preuredivitju bataljona jim je dalo prav tako lepo preverati in se veseliti, kot so se to pred 20 leti brigadirji mladinskih delovnih brigad, ki so v teh krajih regulirali Pesnico. To je dokazal nepozabni večer ob tabornem ognju, posvečen 25-letnici vstaje jugoslovenskih narodov in 24-letnici junaska boja Slovenjegorške Lackove čete,

Dobrepolju, drugega iz Razdrtega pri Smarju-Sap. Sopadli so se tudi z italijansko patruljo na Ilovici gori nad Račno, kjer so obležali trije italijanski vojaki. O teh podvigih sta napisala Stane in Tomaž poročilo Glavnemu poveljstvu.

Tomaž je odredil, da bodo za politično vzgojo okoličanom prijeljiti mitinge po vseh. Na mitingu v Lipljanu so se posebno izkazali. Dvajset borcev je stopol v sredo kmečke sobe. Zadonela je pesem Nabrusimo se. Cetni komisar je govoril, nato pa so se pogovarjali in jedli kuhan meso, koruzni kruh in pili jabolčnik. Po enajstih urah so odrinili nazaj v tabor.

Na Medvedici je ostal bataljon le štiri dni, štiri pomembne dni, saj so se tedaj v štabu za trdno odločili, da se bodo preoblikovali v brigado. Obdržali bodo tudi prejšnji naslov Pokrajinskega poveljstva slovenskih partizanskih čet na Stajerskem, bataljon pa se bo preimenoval v štab brigade, obenem pa se bo imenoval tudi višji štab Stajerskega partizanskega bataljona, ki se je mudil na Stajerskem.

Tomaž ugotavljal, da je vreme partizanom po volji. Veliko se je pogovarjal z znamenjem Stajerskega partizanom Borom, ki se je mučil pri njih. Štab ga je postavil za komisarja bataljona na Stajerskem. Boru sta dala Tomaž in Stane navodila za delo njegovega bataljona. Najvažejše je bilo, da zbere na Stajerskem vse partizanske enote in jih čimprej približi reki Savi, da bi držal mostišče pri prehodu brigade na Stajersko.

Bor se je poslovil od Staneta, Tomaž in od partizanov ter je zapustil taborišče. S seboj je odnesel povelje, ki sta mu ga izročila Stane in Tomaž v imenu štaba za delo njegovega bataljona. Najvažejše je bilo, da zbere na Stajerskem vse partizanske enote in jih čimprej približi reki Savi, da bi držal mostišče pri prehodu brigade na Stajersko.

Bor se je poslovil od Staneta, Tomaž in od partizanov ter je zapustil taborišče. S seboj je odnesel povelje, ki sta mu ga izročila Stane in Tomaž v imenu štaba za delo njegovega bataljona. Najvažejše je bilo, da zbere na St

Klubi OZN so razgledanost in znanje

Prvi klubi organizacije Združenih narodov izhajajo prav iz tega, kjer se so razvili pri taboriški organizaciji leta 1957-1958. Nato se je ta mlada organizacija zacetila siri po vsej Sloveniji, dobila svoje občinske, okrajske centre (sekretariate) in republiški center, ki je v Ljubljani. Tako lahko danes govorimo že o desetinah aktivnih klubov in članih, ki jih je nekaj tisoč.

Kaj delajo klubi OZN? Vsebina dela je pravzaprav lahko zelo raznolika. Bistvo vsakega dela v takem klubu pa je spremeljanje mednarodnih dogodkov, poznavanje dela in strukture organizacije Združenih narodov in jugoslovanske politike. K takemu delu pa lahko pristopimo na več načinov. Otrokom v osnovnih šolah pomagamo osvetiliti nekatere probleme tako, da ga navadimo izrezovati slike in razne politične članke iz časopisov in revij, da ga opozorimo na nekatere oddaje po radiu in televizijskih programih v šoli stenčas in mu pripovedujemo. Mlade zanimajo, kaj se dogaja po svetu in veseli so, če jim povem kaj tudi o svojih vrstnikih v drugih deželah. V takih klubih je najprijetnejša oblika dela ambasadorskog način, kakor temu pravimo. Vsak otrok zastopa svojo deželo, jo spremlja v tisku, zbirat gradivo o njej in jo na sestankih predstavlja. Tako se lahko razvije živahnna debata med otroki — predstavniki dežel. Veliko vlogo pri tem pa odigra mentor klubu, ki je nedvomno učitelj zgodovine ali zemljepisa in otroške usmerja. Na tej stopnji je to nujno potrebno. Otroci ne morejo biti vselej objektivni. Zato jim je treba stvari jasno in pošteno prikazati. Enkrat na leto ponazoriti tak klub običajno zasedanje generalne skupščine

Združenih narodov. Izvolijo generalnega sekretarja, pred seboj imajo zastavice, hodijo na oder in govorijo. Takrat povabijo na to »zasedanje« tudi svoje učitelje, ki jih s svojo prisotnostjo in zanimanjem nagradijo za celoletno delo.

Kaj odnese otrok od takšnega udejstvovanja? Siri se mu obzorje, prične samostojno razglabljati, nastopati. Pod mentorjevim vodstvom se lahko nauči pravilno vrednotiti stvari okoli sebe in dogodkov v svetu. Na šolah druge stopnje dobiva delo v klubih OZN višje obliko. Nekateri klubji ostajajo na ambasadorskem načinu dela, ostali pa ustanovijo skupine, ki se počebneje in skupinsko ukvarjajo z določenimi problemi. Tak študij jim lahko pozne veliko koristi v šoli in tudi splošna izobrazba je večja. Tudi tu bi jih moral mentor usmerjati, razpravljati z njimi. Zar se dogaja, da so učitelji preveč obremenjeni s šolskim delom in ne utegnijo. Sicer pa ni nujno, da je men-

tor vedno prisoten. Največ so vredni njegovi nasveti in pobude.

Klubi OZN pa obstajajo tudi v delovnih organizacijah in na vasi. Teh je manj, kar je razumljivo, saj je težko dobiti prostor za sestajanje, nekoga, ki bi vse vodil, časopise, ki jih v šolah imajo, tu bi jih pa bilo treba poseliti naročati itd. Toda tudi v takih klubih je delo lahko ob malo večjem trudu učinkovito in zanimivo.

Klube OZN imamo tudi na visokih šolah, kjer preucujejo specializirane organizacije Združenih narodov, mednarodno pravo, obdelujejo materiale z posameznimi konferencami — pad glede na to, kaj študirajo. V letošnjem letu so imeli člani klubov OZN v Sloveniji (tu je organizacija najbolj razvita) več zanimivih posvetovanj, seminarjev, veliko predavanj in srečanj s tujimi študenti, ki študirajo pri nas, z uredniki časopisov, zunanjopolitičnih oddaj pri RTV, z direktorjem Informacijskega

centra OZN v Beogradu in Številnimi političnimi delegacijami, ki so obiskale Jugoslavijo. Meseca avgusta bo delala v Sloveniji Gradič tudi brigada klubov OZN, ki pomagajo pri gradnji prizidka k Umetnostnemu paviljonu, kjer bo 24. oktobra, ob letnici ustanovitve OZN, mednarodna razstava slik na temo »Mir, humanost in prijateljstvo med narodi«. Mladim organizatorjem je postal pozdravno brzojko tudi U Tan.

Najboljši člani klubov OZN so si lani ogledali palacio ZN v Zenevi, v naslednjih letih pa predvidevajo še več podobnih akcij. Ob dnevu Združenih narodov razpisuje Društvo za Združene narode v Ljubljani nagradni natječaj za dvanaest najboljih načinov s področja OZN in njenih specializiranih agencij. V poštov pridaje maturitetne in seminariske naloge, pa tudi krajski sestavki skupin ali posameznikov, ki se zanimajo za delo te organizacije in dogodke v svetu.

Danica Purg

Poklic, ki ga opravljam, je moje veselje

Lončarstvo danes ne cvete več tako kot nekoč. Moderni svet izpodriva vse, kar je staro. Iščejo se nove poti, kako priti do nečesa čim hitrejše in ceneje. Ob tem hitrem tempu življenja pa pozabljam včasih na male ljudi, ki nekje v zatišju snujejo in

delu v svoji delavnici, ko sem prišel. Sprva me je malce nejverno gledal, a ko sem mu povadel, zakaj sem prišel, je s prijaznim mojstrrom kar hitro skla beseda.

Mojster Pohl pri svojem delu

ustvarjajo od jutra do večera za svoj vsakdanji kruh.

Lončarstvo. Kako enostavna beseda, a koliko se skriva v njej lepega in dragocenega. Slepinski poznam to obrt, daleč v preteklost sega, a vendar počasi, toda vztrajno izumira. Zakaj je tako? Vedoželjnost me je gnala, da pobižje spoznam delo, ki ga opravljam ti ljudje. Odpravil sem se v Hranjigove pri Tomaju, kjer živi na svoji domačiji in dela privatni lončarski mojster Franc PLOHL.

Pobliže sem hotel spoznati človeka, ki zalaže s svojimi lončarskimi izdelki bližino in daljno okolico tega dela Slovenskih goric, saj je eden redkih, ki se povejo z obrtno na tem območju.

Kdaj in kaj vas je privelo do tega, da ste se odločili za poklic, ki ga opravljate?

Moja odločitev za ta poklic sega daleč v mojo mladost. Za poklic sem se odločil po naključju. Veste, hotel sem postati kovač. Toda časi so bili takrat družični kot danes, moral sem poslušati starše. Postal sem to, kar sem se danes.

Ali vam je poklic, za katerega ste se odločili, prinesel zadovoljstvo?

Po toliko letih, kar ga opravljam, mi je bolj prisel v srcu, da ne bi menjal za druge-

ga. Vsako delo pa ima svojo senčno in sončno stran. Svoje delo opravljam prav z veseljem.

Zanima me, kakšne ugodnosti in pogoste ste imeli kot vajenec v tistih časih?

Učil sem se pri Ivanu Berdenu v Braneku. Bil je pravi prekmurski lončar. Moja vajenška leta so bila vesela in žalostna. Saj veste, kako je bilo pri privatnih mojstrih včasih. Delati smo morali prav vse, od domaćih opravil pa do lončarstva. Točka kljub temu smo se veliko načeli.

Kot vidim, imate pred seboj že kar velik kup lončarskih izdelkov. Kaj vse izdelujete?

Izdelujem v glavnem lonce za mleko (dükle), pogaćne sklede, razne vase, cvetlične lonce in podstavke za njih, majolike, v jesenskem času tudi lonce, ki jih uporabljajo za kuhanje svijnjem (kropjače) itd. itd.

Sodeč po izdelkih, ki jih imate, morate imeti mnogo smisla za oblikovanje teh najrazličnejših oblik. Ali so to vaše lastne zamisli?

Iščem in poskušam najrazličnejše oblike, predvsem vaz. Oblikovati skušam tako, da zadovoljim tisti najzahtevnejše stranke. Včasih delam tudi po naročilu in zamišljenih strank.

Ali imate dela vedno dovolj?

Dela, če se le hoče, je vedno dovolj. Naš posel je pač takšen, da zahteva celega človeka. Včasih je tudi dan prekratek, če hočem opraviti vse.

Pred nedavним se je že veliko govorilo o težavah obrtnikov. Težav verjetno tudi pri vas ne manjka?

Nimam se kaj pritoževati. Obrtnikom je danes nekoliko lažje kot včasih. Davne obremenitve niso tako visoke, da jih ne bi zmogli. Z eno besedo, veliko lažje je.

TOVARNA VOLNENIH IZDELKOV MAJŠPERK

Voljeni izdelki naše tovarne za izdelavo moških oblek, ženskih kostimov in otroških oblek zadovolijo slehernega potrošnika, zato kupujte vedno in povsod le izdelke našega kolektiva.

Ob občinskem prazniku 8. avgusta želimo občanom občine mnogo uspehov pri nadaljnji graditvi občinske skupnosti.

PTUJSKA TISKARNA

PTUJ

JADRANSKA 17

- Tiskamo, vežemo, predelujemo kar-
- ton kvalitetno in po konkurenčnih
- cenah.

OB OBČINSKEM PRAZNIKU ŽELIMO OBČANOM MINOGO NADALIJNIH USPEHOV.

Kaj menite o bodočnosti svojega poklica?

Zanimanja za to obrt je zelo malo. Mladina išče danes boljše poklice. Mislim pa, da tudi naš poklic prinaša veselje in zadovoljstvo, klub temu da je delo nečisto, kot menijo nekateri.

In vaše želje v bodočosti?

Zdravje in opravljanje poklica se doigra. Prav tako želim zadovoljiti odjemalce svojih izdelkov še v bodočosti.

Poslovil sem se. Mojster Franc pa se je zopet lotil svojega dela. Tudi mi mu želimo še dolgo let opravljanje poklica, ki ves živi z njim.

B. Oberkral

Prijeten gost

Mister Kockins je dobil obisk z dežele. Čas je tekil in gost ni odšel.

— Ali vam ni dolga za svojo ženo in otroki. — ga je vprašal mister Kockins, ki se je želel gosta iznenediti.

— Prav imate, dolga za svojo ženo in otroki. — ga je vprašal mister Kockins, ki se je želel gosta iznenediti.

Glasbenica

— Gotovo ste dali veliko denarja za izobrazbo vaše hčerke, toda sedaj, ko je glasbenica, najbrž dobro zasluzi.

— O, seveda! Naš podnajemnik, ki je profesor, ji vsak dan plača tisoč din, ker hoče imeti mir!

Mati na razpotju

TONE SELISKAR:

Pri zdravniku

— Zaradi česa se največ pritožete?

— V glavnem zaradi otrok, toda sedaj sem prišel zaradi revmatizma.

— Ne boj se, deček, stric doktor ničesar ne bo naredil!

— Zaradi sem pa potem prišel k temu?

Staro poznanstvo

— Ali se že dolgo poznate s svojo zaročenko?

— Iz otroških let. Spominjam se, kako sem jo ujekal na rokah, ona me je na rado božala po pleci.

Verona je bila preprosta kmečka žena in v tistih letih, ko je žensko srce najbolj občutljivo. Imela je tri krepke sinove: prvi je bil na tem, da se ozeni, drugi je dorasčal, tretji pa je bil še bolj otrok kakor mladenič. Možni imela več. Njena kmetija je stala na robu hriba in ceprav ni bilo nekaj let na posetvu gospodarja, so bile vse nje obdelane, vsi travnik pokoseni, in hlevi so bili stara reja goved in trije iskri konji, zakaši v fant je imel svojega, ker so bili nori na lepo žival. Verona je imela štirideset let in pri teh letih je bila se vedno čedna in prikučna žena in kolesiški bogati kmečkih vdovcev so vsako nedeljo stali na njenem dvorišču. Veronino srce pa se ni zganilo za vdovce.

Verona je bila res preprosta kmečka žena. Eno samo veliko slabost je imela — preveč je ljubil ter spoštoval in njena beseda Jim je bila bolj važna kakor beseda župana ali župnika. Poleg te svoje slabosti je imela Verona še eno slabost: knjige je račevala. To se je navadila

otroci so vekali. Vse tri Veronine sinove so zgrabili, jim zvezali roke na hrbitu in jih odgnali pred cerkev.

Preden so jih odgnali, je Verona pahnila dva tuja vojska k zidu, stopila pred sinove in jih vprašala:

»Ali ste bili vsi trije spodaj na cesti?

»Ne! Mar ne veste, mati, zadnjo stran Martina Krpana smo brali vsi skupaj pri inizi, ko je počil!« je odgovoril najstarejši za vse.

Visok, mršav vojak je skočil k Ivanu in ga s tako silo udaril po ustih, da se mu je koj kri počedil in Ivan je izpljunil s krvjo dva izbita zoba. Verone pa nihče ni udaril. Toda te bi lahko videli v njeno sreci tisti hip, ko se teplji zmagel.

»Tvoje sem rešil, Verona, zmanjša, težko!« je spregovoril pomembno.

»Ničesar niso zagrešili, pokaj je bil treba reševati!« je dejal.

»Družili so se z vsemi temi, ki so bili ustreljeni!«

»To so bili sami pošteni fantje in možje!«

»Jezus, Marija, kaj pa govoris: so bili rdeči, puntarji in rogovali, prej so bili proti kralju, zdaj so proti Rimu!«

»Kaj jim bo kralj in kaj jim bo Rim?«

»Devica Marija, ali si ob pamet, Verona, ne govoris tako, da nečes pogubiti svojih fantov! Italijani nam bodo dali orožje in svoji fantje se bodo vpisali v našo slovensko vojsko!«

»Kakšna slovenska vojska je na spodnjem koncu vasi so že

rele, ženske so kričale od groze, je tuleč pognala za njimi. Spoz-

daj na cesti so jih ustrelili. Počnoč so jih žene naložile na vozove in jih peljale na pokopališče.

Veronini sinovi so se vrnili k materi. Niso se bili prav doma, ko je prisopihal cerkvenik in pozval Verono v župnišče. Verona si je ogrnila ruto in vse to, kar je videla in slišala, jo je tako pretrpela, da je stiskala zobe in pesti, tako jo je zgalo v srcu sovraštvo do tujcev. In stala je pred župnikom, ki jo je rad viden in delal in pred bil brevirje po stazi, ki pelje k njeni hiši.

»Tvoje sem rešil, Verona, zmanjša, težko!« je spregovoril pomembno.

»Ničesar niso zagrešili, pokaj je bil treba reševati!« je dejal.

»Družili so se z vsemi temi, ki so bili ustreljeni!«

»To so bili sami pošteni fantje in možje!«

